
Dražen ŠVAGELJ
Krunoslav ŠARIĆ

**POGINULI TIJEKOM
DOMOVINSKOG RATA
EVIDENTIRANI NA
ODJELU ZA PATOLOGIJU
MEDICINSKOG
CENTRA VINKOVCI
(od 2. svibnja 1991. do 15.
svibnja 1992.)**

1. UVOD

Obrambeno oslobodilački rat za neovisnost i cjelovitost hrvatske države, poznat kao Domovinski rat, vođen protiv agresije udruženih velikosrpskih snaga – pobunjenih Srba u Hrvatskoj, JNA, te paravojnih srpskih postrojbi iz Srbije, Crne Gore i Bosne i Hercegovine, prouzročio je tada tek uspostavljenoj hrvatskoj državi velike ljudske i materijalne gubitke. Rat je počeo pobunom dijela srpskoga pučanstva u Hrvatskoj. Postrojbe hrvatske policije pokušale su spriječiti oružano nasilje srpskih terorista, no te je akcije sustavno onemogućivala JNA. Sva daljnja događanja u Hrvatskoj vodila su sve intenzivnijoj pobuni i širenju ratom zahvaćenih područja. U Srbiji se istodobno, putem medija i masovnih „zborova podrške ugroženim Srbima u Hrvatskoj“, „podgrijavala“ ratna atmosfera. Početkom ljeta 1991. godine počela je otvorena agresija na Hrvatsku.

Na početku rata agresor je napao istočnoslavonske gradove i sela, posebice Vukovar, Vinkovce i Osijek. Zbog strateške važnosti, ali i zbog prirodnih resursa, tadašnja općina Vinkovci¹ je među prvima bila izložena napadima agresorskih postrojbi. Zbog neposredne blizine Srbije (s kojom kopneno graniči), a iz koje su dolazile glavne neprijateljske snage (organizirane tenkovske kolone JNA), cijela općina bila je izložena iznimno velikim razaranjima. Zbog velike vojne nadmoći JNA, nenaoružano civilno stanovništvo i slabo naoružani dobrovoljni pripadnici Hrvatske vojske (koja je bila u fazi formiranja), nisu imali nikakvih izgleda za ozbiljniji otpor agresoru. Od tadašnjih 40 naselja koja su bila u sastavu općine Vinkovci, privremeno je okupirano 26 naselja, ili 51% ukupne površine općine. Prema službenom popisu stanovništva iz 1991. godine na

1 Upravno-teritorijalna jedinica prema popisu stanovništva iz 1991. godine. Činilo ju je ukupno 40 naselja. Ukidanjem općinskog ustrojstva i uvođenjem županijske podjele hrvatskoga državnog teritorija, prostor bivše vinkovačke općine upravno-teritorijalno je organiziran u dva grada (Otok i Vinkovci) i dvanaest općina i dio je Vukovarsko-srijemske županije.

Dražen Švageļ
Krunoslav Šarić
**Poginuli tijekom
Domovinskog rata
evidentirani na Odjelu
za patologiju
Medicinskog centra
Vinkovci
(od 2. svibnja 1991. do
15. svibnja 1992.)**

tom su području Hrvati činili 80%, a Srbi samo 13% ukupnog broja stanovnika.

Najvećim razaranjima bila su izložena naselja na prvoj crti obrane, posebice Vinkovci, Nuštar i Jarmina, a samo je pet sela tadašnje općine bilo pošteđeno većih ratnih razaranja.

Od sredine rujna 1991. Vinkovci i okolica bili su izloženi sustavnom razaranju iz svih vrsta topničkog dalekometnog oružja i vojnih zrakoplova. Civilno stanovništvo nije bilo pošteđeno; ono je bilo jedan od ciljeva napada, što je očito iz velikog udjela civila u ukupnom broju smrtno stradalih. Nakon okupacije Vukovara (18. studenog 1991.) Vinkovci su, uz Nuštar, Jarminu i Komletince, postali prva crta obrane ne samo grada, nego cijele Hrvatske. Sustavno su razarani svi vjerski, upravni, zdravstveni, socijalni, kulturni i gospodarski objekti u gradu i okolici.

Posebno velika razaranja pretrpjela je zgrada Opće bolnice Vinkovci, koja je sve vrijeme rata bila jedna od glavnih meta napada. Unatoč takvim uvjetima bolnica je neprekidno radila, a u njenim su podrumskim prostorijama liječnici i cijelo osoblje, riskirajući živote, radili u nemogućim uvjetima kako bi spasili živote brojnih ranjenika. Zahvaljujući osoblju Odjela za patologiju, zabilježeni su i sačuvani podatci o svim poginulima koji su prošli kroz vinkovačku bolnicu.

U radu se prikazuju struktura i broj smrtno stradalih od posljedica ratnih zbivanja na širem vinkovačkom području. Svi podatci u ovom radu prikupljeni su obradom autentičnih dokumenata Odjela za patologiju vinkovačke bolnice iz tog razdoblja. Obuhvaćeno je razdoblje od 2. svibnja 1991. do 15. svibnja 1992. godine i to zato što su se upravo tada na vinkovačkom području događala najžešća ratna zbivanja. Kao početni dan uzet je 2. svibnja 1991. godine zato što su toga dana zabilježene prve ratne žrtve. Naime, pobunjeni su Srbi uz pomoć JNA iz zasjede u Borovu ubili 12 hrvatskih policajaca (od toga 10 iz policijske postaje Vinkovci), a 23 ranili. Osmorica poginulih prevezena je na Odjel patologije vinkovačke bolnice. Kao završni dan u navedenom razdoblju uzet je 15. svibnja 1992. godine, u 8 sati ujutro, kada su Zaštitne snage UN-a zadužene za istočni sektor preuzele punu odgovornost. Nakon toga se ratna događanja u vinkovačkom kraju smiruju i ubrzo gotovo potpuno prestaju, te se broj smrtno stradalih iz dana u dan znatno smanjivao.

Ovaj je rad prilog analizi ratnih stradanja na vinkovačkom području. Napominjemo da izneseni podatci ne čine ukupan broj smrtno stradalih osoba na području bivše općine Vinkovci, već su obuhvaćene samo one osobe

koje su obrađene i evidentirane na Odjelu za patologiju vinkovačke bolnice. Svrha je rada na temelju činjenica pomoći rasvjetljavanju i utvrđivanju što točnijeg ukupnog broja poginulih na vinkovačkom području. Utvrđivanjem toga broja postat će u potpunosti razvidan intenzitet ratnih operacija i agresorskih napada na to područje tijekom Domovinskog rata.

Dražen Švagelj
Krunoslav Šarić
**Poginuli tijekom
Domovinskog rata
evidentirani na Odjelu
za patologiju
Medicinskog centra
Vinkovci
(od 2. svibnja 1991. do
15. svibnja 1992.)**

2. ANALIZA I TABLIČNI PRIKAZ STRADALOG PUČANSTVA

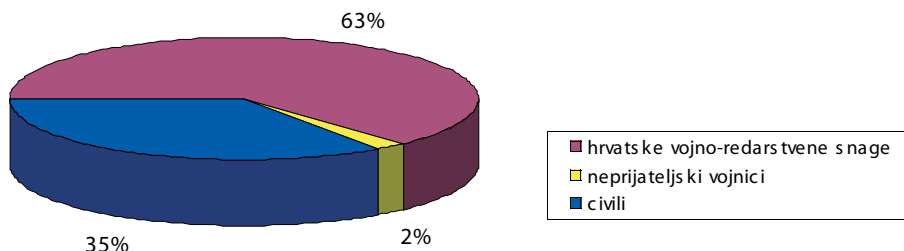
U radu se analizira stradalo pučanstvo prema različitim kriterijima. Svrha raščlambe prema tim kriterijima i njena analiza jest dobivanje uvida u strukturu stradalog stanovništva, intenzitet ratnih djelovanja na pojedinim područjima, za razdoblja najžešćih ratnih događanja, te najčešće uzroke smrtnog stradavanja.

2.1. Struktura poginulih prema statusu

Obradom podataka utvrđeno je da je u navedenom razdoblju evidentirano 319 osoba smrtno stradalih od posljedica ratnih zbivanja. Većinu stradalih čine pripadnici hrvatskih vojno-redarstvenih snaga²; njih je 201 ili 63% ukupnog broja poginulih. Stradalih civila bilo je 111 ili 35%. Tako veliki postotak stradalih civila pokazatelj je karaktera rata koji su vodili neprijateljska JNA i srpski pobunjenici, koji su kao sredstvo provedbe svoga cilja na tom području, tj. okupacije istočne Slavonije, sustavno razarali gradove i sela (civilne ciljeve), te na taj način provodili nasilje nad civilnim pučanstvom. Među poginulima evidentirano je 7 neprijateljskih vojnika, od kojih su šestorica bili pripadnici JNA s prebivalištem na području Srbije te Bosne i Hercegovine, a jedan stradali imao je prebivalište u Mirkovcima.³

2 Pod pojmom hrvatske vojno-redarstvene snage obuhvaćeni su pripadnici tadašnjeg ZNG-a, HOS-a, MUP-a i Vojne policije.

3 Nakon mirne reintegracije prigradsko selo Mirkovci uključeno je u sastav grada Vinkovaca.

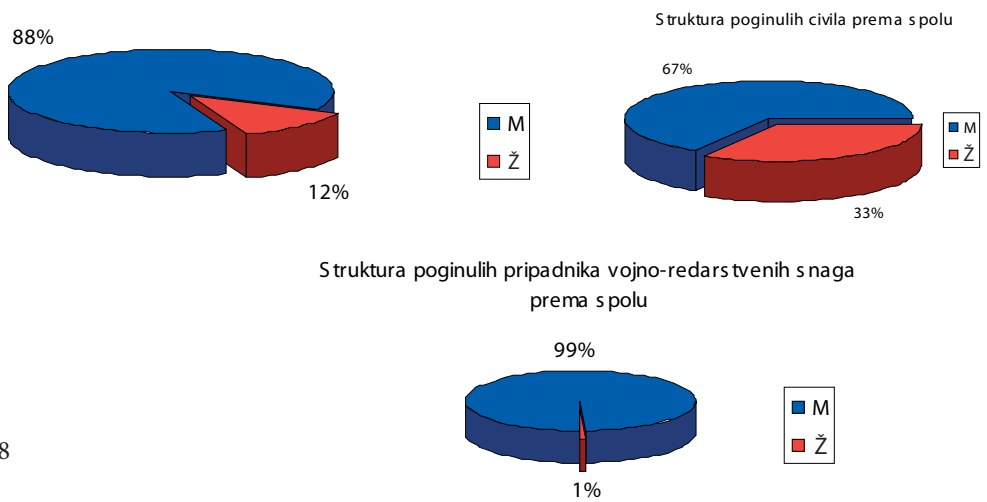

Slika 1.
Struktura poginulih prema statusu

2.2. Struktura poginulih prema spolu

Analizom poginulih prema spolu razvidno je da je stradali muškaraca znatno više, ne samo među vojno-redarstvenim snagama već i među civilima. Naime, odlukom Kriznog štaba općine Vinkovci žene s malom djecom bile su upućene u druge, sigurnije krajeve Hrvatske, a neke i izvan granica domovine, te za vrijeme najtežih napada nisu bile na tom području. Kada se taj podatak uzme u obzir, brojka od 39 smrtno stradalih žena (12% ukupno poginulih), od kojih su samo dvije bile pripadnice vojno-redarstvenih snaga, iznimno je velika i potvrđuje pretpostavku da neprijatelj u svojim napadima nije birao ciljeve. Također, u prilog toj tezi govori i podatak da su od 280 smrtno stradali muškaraca, među koje su ubrojena i sedmorica neprijateljskih vojnika, 74 ili 26% bili civili.

Slika 2.
Struktura poginulih prema spolu

2.3. Dobna struktura poginulih

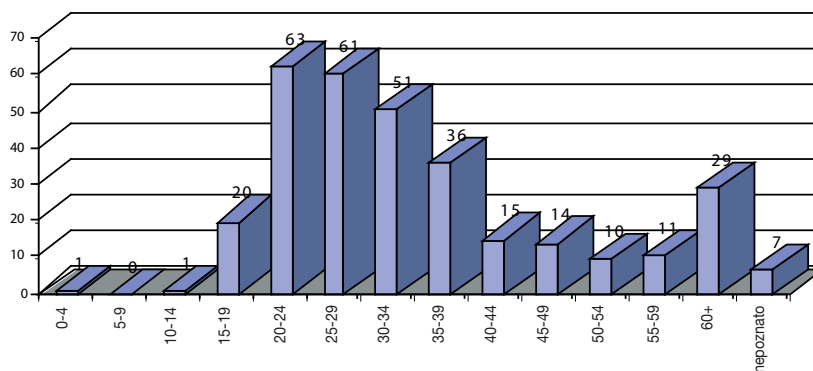
U ovome dijelu prikazat ćemo dobnu strukturu smrtno stradalog stanovništva kako bismo vidjeli koji su dijelovi populacije najviše stradali u ratnim događanjima na vinkovačkom području. Podjelom poginulih u tri velike dobne skupine jasno je, kao što se moglo i pretpostaviti, da je daleko najviše poginulih u skupini od 20 do 59 godina. Poginulo ih je 261 ili 82% ukupnog broja poginulih. Osim što je taj najvitalniji dio populacije bio okosnica hrvatskih vojno-redarstvenih snaga i organizator civilnog života na vinkovačkom području, razlog tako velikog udjela u ukupnom broju stradalih jest i taj što su djeca, mladež i osobe starije životne dobi bili na vrijeme evakuirani iz područja najtežih ratnih djelovanja. Unatoč tome, u najmlađoj je dobnoj skupini, do 19 godina, 22 poginulih. U najstarijoj dobnoj skupini, koju čini populacija starija od 60 godina poginulo je 29 osoba. U posljednje dvije dobne skupine izrazitu većinu čini domicilno civilno stanovništvo. Za 7 poginulih osoba dob nije poznata.

Kako bismo dobili još detaljniji uvid u dobnu strukturu stradalih, provest ćemo analizu podjelom na osnovne dobne skupine. Sada postaje vidljivo da najviše stradalih pripada populaciji u dobi od 20 do 39 godina. Poginulo je ukupno 211 osoba te dobi ili 66% ukupnog broja stradalih. Jasno je, dakle, da je rat utjecao i na poslijeratnu demografsku sliku vinkovačkog područja.

Analizom i obradom podataka o dobnoj strukturi poginulih dobiveni su i sljedeći podatci:

- Prosječna je dob svih poginulih 34 godine.
- Prosječna dob poginulih civila je 47 godina.
- Prosječna dob poginulih pripadnika hrvatskih vojno-redarstvenih snaga je 28 godina.
- Najmlađoj žrtvi bile su 2 godine.
- Najstarijoj žrtvi bilo je 85 godina.

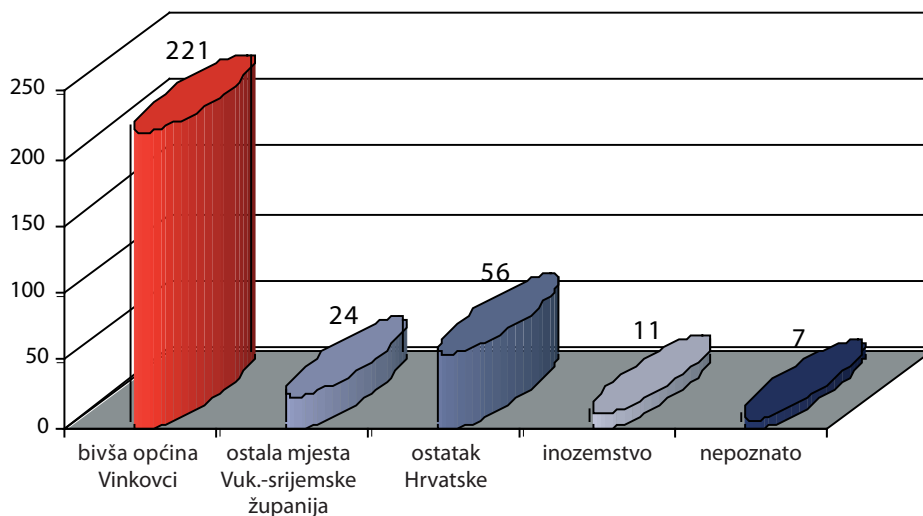
Slika 3.
Detaljna dobna struktura poginulih

2.4. Struktura poginulih prema mjestu prebivališta

Uvidom u strukturu poginulih prema mjestu prebivališta željelo se vidjeti koliki je udio domicilnog stanovništva u ukupnom broju stradalih. Kako bismo to uspjeli, podijelili smo stradalnike u sljedeće kategorije prema mjestu prebivališta: bivša općina Vinkovci, ostala mjesta Vukovarsko-srijemske županije, ostatak Hrvatske i inozemstvo. Upravo takvom podjelom postaje razvidno da je 221 poginula osoba imala prebivalište na području bivše općine Vinkovci što iznosi 69% ukupnog broja poginulih. Kada toj brojci pribrojimo 24 poginula s prebivalištem u ostalim mjestima Vukovarsko-srijemske županije, a koje također možemo smatrati lokalnim stanovništvom, dobivamo brojku od 77%. To potvrđuje pretpostavku da je na vinkovačkom području najviše stradavalo domicilno stanovništvo. 56 poginulih osoba ili 18% imalo je prebivalište u ostalim dijelovima Hrvatske. Bilo je također poginulih osoba iz inozemstva, njih 11, od kojih su šestorica bili pripadnici neprijateljskih vojnih postrojbi. Za 7 poginulih osoba prebivalište nije poznato.

Slika 4.
Struktura poginulih
prema mjestu
prebivališta

Daljnja razrada strukture poginulih s prebivalištem u bivšoj općini Vinkovci pokazuje da je među poginulima najviše stanovnika grada Vinkovaca, njih 119 ili 54%. Nadalje, veliki broj poginulih imaju sela Nuštar (23) i Cerić (12). Ta su se sela, naime, nalazila na prvoj crti bojišnice, a Cerić je bio i okupiran. Iz svih ostalih naselja bivše općine Vinkovci smrtno je stradalo ukupno 67 stanovnika.

Primjenom jednakih kriterija podjele kao i u slučaju ukupnog broja stradalih prikazana je struktura poginulih pripadnika hrvatskih vojno-redarstvenih snaga. Većina poginulih imala je prebivalište na području bivše općine Vinkovci. Poginulo ih je 113 ili 56% ukupnog broja stradalih među pripadnicima hrvatskih vojno-redarstvenih snaga. Kada toj broju pribrojimo poginule s ostalih područja Vukovarsko-srijemske županije, postaje razvidno da 68% poginulih među hrvatskim vojnim snagama čini lokalno stanovništvo. Taj podatak nameće zaključak kako je, osim među civilima, što se moglo i pretpostaviti, domicilno stanovništvo činilo izrazitu većinu i među pripadnicima hrvatskih vojno-redarstvenih snaga.

Iz ostalih krajeva Hrvatske poginulo je 56 osoba (sve pripadnici hrvatskih vojno-redarstvenih snaga), iz inozemstva 5, dok za 5 poginulih osoba prebivalište nije poznato.

Među poginulim pripadnicima hrvatskih vojno-redarstvenih snaga s područja bivše općine Vinkovci, 44 poginule osobe bile su s prebivalištem u Vinkovcima, 10 poginulih bilo je iz Nuštra, 9 iz Cerića, 8 iz Starih Jankovaca i 7 iz Otoka.

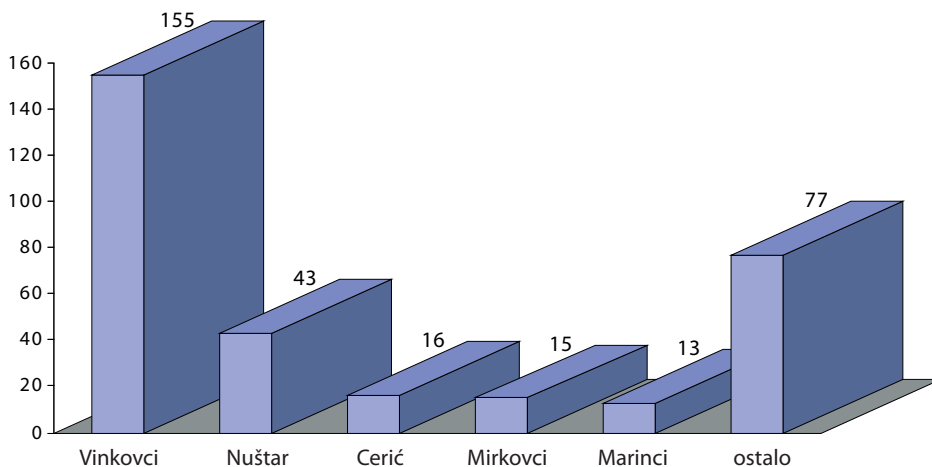
2.5. Najčešća mjesta pogibije

Prikazom najčešćih mjesta pogibije dobivamo uvid u intenzitet ratnih djelovanja na području pojedinih naselja u vinkovačkom kraju. Najviše osoba poginulo je na području grada Vinkovaca, njih 155 ili 48,6% ukupno stradalih. Bitno je istaknuti da od toga broja 52% čine civili. Iz takvog odnosa stradalih vojnika i civila vidi se da je JNA potpomognuta pobunjenim srpskim stanovništvom i pripadnicima paravojskih formacija iz Srbije provodila sustavno višemjesečno razaranje Vinkovaca s velikim brojem civilnih žrtava. Nadalje, kao mjesta sa velikim brojem žrtava ističu se dva susjedna sela u neposrednoj blizini Vinkovaca, Nuštar i Cerić. U Nuštru su smrtno stradale 43 osobe; u Ceriću je poginulo 16 osoba. Za razliku od Vinkovaca, u tim je selima udio stradalih civila znatno manji. U Nuštru civili čine 30% ukupno poginulih, dok je udio civila u stradanjima u Ceriću još manji, 19%. Razlog je za taj odnos činjenica što su Nuštar i Cerić bili na prvoj crti obrane, a njihovo civilno stanovništvo gotovo je potpuno iseljeno prije najžešćih ratnih djelovanja. Iz tih je činjenica razvidno da se obrana grada Vinkovaca organizirala i u susjednim selima Nuštru i Ceriću kako bi se agresora zadržalo što dalje od samoga grada. Zbog nemoći

Dražen Švageļ
Krunoslav Šarić
**Poginuli tijekom
Domovinskog rata
evidentirani na Odjelu
za patologiju
Medicinskog centra
Vinkovci
(od 2. svibnja 1991. do
15. svibnja 1992.)**

da zauzmu Vinkovce, JNA i pobunjeni Srbi iz odmazde su sustavno granatirali sam grad i zato stradali civili čine tako velik udio u ukupnom broju stradalih u Vinkovcima. Kao sljedeća mjesta najčešćih stradavanja ističu se prigradsko selo Mirkovci sa 15 i Marinci sa 13 smrtno stradalih osoba. Potrebno je istaknuti da su od 15 osoba poginulih u Mirkovcima 13 bili hrvatski vojnici stradali 22. srpnja 1991. godine pri pokušaju uspostave hrvatske vlasti u tom selu, koje je već tada bilo snažno uporište srpskih pobunjenika. U tom sukobu na stranu srpskih pobunjenika stala je JNA i jasno dala do znanja kakva će biti njena uloga u idućem razdoblju.

Slika 5.
Najčešća mjesta
pogibije

2.6. Uzroci smrtnog stradanja

Tablica 1.
Najčešći uzroci
smrtnog stradanja

Vinkovački kraj nalazio se tijekom Domovinskog rata pod višemjesečnom paljbom i opsadom udruženih postrojbi JNA i paravojnih srpskih postrojbi koje su raspolagale golemim arsenalom oružja. Analizom najčešćih uzroka smrtnog stradanja možemo dobiti uvid u oružja koje je u svrhu agresije neprijatelj najviše koristio.

Krhotine granata	Vatreno oružje	Djelovanje zrakoplova	Mine	Detonacije	Nesretni slučaj
166	80	20	25	2	26

Najviše osoba, njih 166 ili 52%, stradalo je od krhotina granata. U tu kategoriju svrstane su sve vrste minobacačkih granata različitih kalibara, granate višecijevnih bacača raketa (VBR), haubica, te topovske i tenkovske granate koje je agresor koristio na širem vinkovačkom području. Od ukupnog broja stradalih u toj kategoriji 50% čini civilno stanovništvo. Stoga je očito da je ta vrsta oružja prouzročila izrazito velika materijalna razaranja i na civilnim objektima u većini naselja vinkovačkog kraja.

Sljedeći najčešći uzrok stradavanja jest vatreno oružje (pištolji i puške), od kojeg je smrtno stradalo 80 osoba ili 25% ukupnog broja poginulih. Djelovanjem vatrene oružja najviše su stradavali pripadnici vojno-redarstvenih snaga koji su se nalazili na prvim crtama bojišnice. Premda, među poginulima u toj kategoriji ima i civila, a najviše ih je iz Vinkovaca. Uzrok stradavanju civila od vatrene oružja jest činjenica da je veći dio grada bio na prvoj crti obrane, pa su stradavali, najviše od snajperskih hitaca, dok su boravili u svojim stanovima, kućama ili dvorištima.

Djelovanjem zrakoplova, u što ubrajamo bombardiranje, raketiranje i mitraljiranja, smrtno je stradalo 20 osoba ili 6%.

Od svih vrsta mina najviše su smrtno stradavali pripadnici hrvatskih vojno-redarstvenih snaga. Od te vrste oružja smrtno je stradalo 25 osoba ili 8%. Velika stradanja civila od posljedica djelovanja minsko-eksplozivnih naprava dogodila su se nakon ratnih zbivanja, u razdoblju koje nije obuhvaćeno ovim radom.

U kategoriju „detonacije“ svrstane su osobe koje su zadobile smrtnu ozljedu kao neizravna posljedica eksplozije koja se dogodila u njihovoj neposrednoj blizini. Na taj način smrtno su stradale 2 osobe.

Kao posebno važan podatak ističe se 26 smrtno stradalih od posljedica nesretnog slučaja, što u ukupnom broju stradalih čini 8%. U tu kategoriju svrstane su sve osobe koje su stradale vlastitim nenamjernim aktiviranjem različitih vrsta oružja ili od osoba koje su bile u njihovoj neposrednoj blizini. Među stradalima, svi osim jednoga, pripadnici su hrvatskih vojno-redarstvenih snaga. Iz te činjenice vidi se tadašnji sastav, točnije razina osposobljenosti pripadnika hrvatskih vojno-redarstvenih snaga za rukovanje pojedinim vrstama oružja. Mnogi pripadnici tih snaga bili su zapravo lokalni stanovnici nedovoljno ili slabo obučeni u rukovanju oružjem.

Dražen Švagelj
Krunoslav Šarić
**Poginuli tijekom
Domovinskog rata
evidentirani na Odjelu
za patologiju
Medicinskog centra
Vinkovci
(od 2. svibnja 1991. do
15. svibnja 1992.)**

2.7. Broj poginulih prikazan prema mjesecu u kojem su stradali

Razvrstavanje broja stradalih prema mjesecu stradanja, u razdoblju koje obuhvaća ovaj rad, daje jasan uvid u tijek i žestinu ratnih djelovanja na vinkovačkom području tijekom Domovinskog rata. Daljnjom analizom mogu se utvrditi dani i tjedni najžešćih ratnih zbivanja na tom području. Raščlamba dobivenih podataka pokazuje da se intenzitet agresorskih napada mijenjao i da su na njega utjecali mnogi vanjski čimbenici, poput situacije na ostalim bojištima diljem Hrvatske, utjecaja međunarodne politike na događaje u Hrvatskoj, kao i potpisivanja brojnih sporazuma o prekidima vatre, a koji su najčešće bili formalni ili kratkotrajni, i nakon kojih bi ponovno uslijedila velika razaranja i nove ljudske žrtve.

Tablica 2.
Broj poginulih prema mjesecima

1991.								1992.				
V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.
9	0	24	11	54	90	52	18	6	13	9	18	15

Mjesec listopad ističe se po najvećem broju smrtno stradalih. Tada je stradalo 90 osoba ili 28% ukupnog broja smrtno stradalih. Takva se stradavanja u listopadu lako daju objasniti žestokim sukobima s agresorom u neposrednoj blizini samih Vinkovaca. Početkom listopada agresor je izveo nekoliko pješačkih napada na sela Nuštar i Cerić. Budući da je Cerić i okupiran, agresor je i sa sjeveroistočne strane stigao do pred sam grad. Kao što izneseni podatci pokazuju, u tim sukobima, kao i u daljnjim cjelodnevnim granatiranjima grada i okolice iz svih vrsta dalekometnog oružja stradao je velik broj osoba. Velika stradanja dogodila su se i u mjesecu rujnu, kada su smrtno stradale 54 osobe, kao i u mjesecu studenome, kada je poginulo 52 ljudi. Upravo to razdoblje (rujan-listopad-studeni 1991.) bilo je razdoblje najtežih agresorskih napada i pokušaja okupacije naselja najbližih Vinkovcima, kao i samoga grada. U tome razdoblju smrtno je stradalo čak 196 osoba ili 61% ukupnog broja stradalih. Prosinac je donio nešto mirniju situaciju, pa se broj stradalih u tom mjesecu smanjio na 18.

Početkom 1992. godine potpisan je Sarajevski sporazum o prekidu vatre i mjesec siječanj bio je jedan od najmirnijih (6 poginulih). No, kao i mnogo puta prije, oružje JNA i pobunjenih Srba nije dugo mirovalo i od veljače broj stradalih konstantno raste. Vrhunac agresorskih napada tijekom 1992. dogodio se u mjesecu travnju, kada je smrtno stradalo 18 osoba i svibnju kada je poginulo još 15 osoba. Nakon dolaska Međunarodnih mirovnih snaga u istočnu Slavoniju (15. svibnja 1992.) na vinkovačkome se području smiruju ratni sukobi.

2.8. Deset dana s najviše poginulih

Agresija JNA i pobunjenih Srba na vinkovačkom području ovisila je o mnogim već spomenutim čimbenicima, a bila je izrazito nepredvidiva. Stoga je u ovom poglavlju analizirano 10 dana tijekom kojih su se dogodila najveća smrtna stradanja na vinkovačkome području.

Dana 22. srpnja 1991. godine smrtno je stradala 21 osoba, od toga 13 pripadnika hrvatskih vojno-redarstvenih snaga, koji su stradali u vinkovačkom prigradskom naselju Mirkovcima, u neprijateljskoj zasjedi tijekom vojno-redarstvene akcije za uspostavu legitimnih hrvatskih organa vlasti u tom naselju, koje je već tada bilo okupirano.

Nadalje, u nizu tih dana ističe se 3. listopada 1991. godine, kada je smrtno stradalo 16 osoba. Od toga broja najviše je stradalih u vinkovačkim prigradskim selima Ceriću i Nuštru. Tih su se dana dogodili najžešći napadi agresora na ta sela i Cerić je 2. listopada okupiran. Napad na Nuštar 3. listopada uspješno je odbijen, kao i sljedeći napad, koji se dogodio 5. listopada 1991. godine. Toga dana smrtno je stradalo 11 osoba, i to upravo u borbama za Nuštar, te se i taj dan ubraja među deset dana s najviše stradalih na vinkovačkom području.

Osim prethodno spomenutih, u toj su skupini i sljedeći dani: 2. svibnja 1991., 21. rujna 1991., 24. rujna 1991., 13. listopada 1991., 2. studenoga 1991., 4. prosinca 1991. i 4. svibnja 1992. godine.

U tih deset dana, koji zajedno čine 2,6% ukupno obuhvaćenog razdoblja, smrtno je stradalo 106 osoba ili čak 33% ukupnog broja stradalih. Dakle, u tih deset dana u prosjeku je smrtno stradavalo gotovo 11 osoba na dan.

3. ZAKLJUČAK

Tijekom agresije na Hrvatsku, za vrijeme Domovinskog rata, na Odjelu za patologiju Medicinskog centra Vinkovci, evidentirano je u razdoblju od 2. svibnja 1991. do 15. svibnja 1992. godine ukupno 319 poginulih (obuhvaćeni su civili, pripadnici hrvatskih vojno-redarstvenih snaga, neprijateljski vojnici i neidentificirane osobe).

Poginulo je 111 civila (1 neidentificiran), 201 pripadnik hrvatskih vojno-redarstvenih snaga (3 neidentificirana) i 7 neprijateljskih vojnika.

Smrtno je stradalo 39 žena i 280 muškaraca.

Najviše je poginulih iz Vinkovaca (118), 186 je s prebivalištem izvan Vinkovaca, a prebivalište 7 smrtno stradalih nije poznato.

Analiza broja poginulih prema mjesecima pokazuje da je najviše poginulih bilo u listopadu 1991. godine, njih 90. U radu je također provedena analiza smrtno stradalih prema dobi (najmlađi poginuli imao je 2 godine, najstariji 85 godina), kao i prema vrstama oružja od posljedica djelovanja kojeg se ginulo.

Iz prethodnih podataka razvidna je namjera agresora da teškim naoružanjem nanese velike gubitke u što kraćem razdoblju te na taj način uništi urbane sredine – grad Vinkovce. Posebno se ističe očita namjera onesposobljavanja i ubijanja što većeg broja civilnog stanovništva kako bi se onesposobila obrana, ali i dovelo u pitanje funkcioniranje cjelokupnog života na području grada Vinkovaca i okolice.

Rad je prilog povijesnoj analizi stradanja stanovništva istočne Hrvatske u Domovinskom ratu.

IZVORI

Opća bolnica Vinkovci, Nerazvrstana arhivska građa 1991.-1992.

Dnevnik Ivana Trebera, predsjednika Izvršnog vijeća općine Vinkovci i predsjednika Kriznoga štaba općine Vinkovci (1991.-1993.)

LITERATURA

CRKVENČIĆ, I., KLEMENČIĆ M. (1993.), *Aggression against Croatia - Geopolitical and demographic facts*, Zagreb, Central Bureau of Statistics Republic of Croatia.

ŠTERC, S., POKOS, N. (1993.), Demografski uzroci i posljedice rata protiv Hrvatske, *Društvena istraživanja*, god. 2, br. 4-5, 305-333.

ŠVAGELJ, D. (1991.), Zdravstvo Vinkovaca u Domovinskom ratu, *Godišnjak Ogranka MH Vinkovci*, br. 9 (13), 63-76.

ŠVAGELJ, D. (1991.), Popis poginulih osoba na vinkovačkom ratištu tijekom 1991. godine, *Godišnjak Ogranka MH Vinkovci*, br. 9 (13), 307-340.

ŽIVIĆ, D. (1995.), Promjene u dinamici stanovništva Istočne Hrvatske, *Geografski glasnik*, br. 57, 71-92.

ŽIVIĆ, D. (2001.), Izravni demografski gubici (ratne žrtve) Hrvatske (1990.- 1998.) uzrokovani velikosrbskom agresijom i neke njihove posljedice, *Društvena istraživanja*, god. 10, br. 53, : 451-484.

ŽIVIĆ, D. (2005.), Demografski ratni gubici kao determinanta razvoja stanovništva Istočne Hrvatske u razdoblju 1991.–2001., *Migracijske i etničke teme*, god. 21, br. 1-2, 123-141.

Dražen Švagelj
Krunoslav Šarić

**Poginuli tijekom
Domovinskog rata
evidentirani na Odjelu
za patologiju
Medicinskog centra
Vinkovci
(od 2. svibnja 1991. do
15. svibnja 1992.)**